

Rhesymeg

Rheolir Addysg Grefyddol yn lleol gan Gyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG). Mae'n cynnwys tri phwyllgor: cynrychiolwyr prif draddodiadau crefyddol yr ardal, cynrychiolwyr athrawon a chynrychiolwyr yr awdurdod lleol. Prif swyddogaeth CYSAG yw, 'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1)(a))

Cred CYSAG Gwynedd y dylai'r cyngor hwn fod yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol gan obeithio y bydd y canllawiau sy'n dilyn yn galluogi penaethiaid i gefnogi CYSAG yn ei dyletswyddau.

Yn y gorffennol, mae CYSAG Gwynedd wedi monitro addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- adolygu adroddiadau arolygu ESTYN;
- dadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- cael adroddiadau rheolaidd gan gynrychiolwyr y gwasanaeth ysgolion/ymgynghorol lleol;
- gwahodd athrawon a phenaethiaid i rannu enghreifftiau o arferion da gydag aelodau CYSAG.

Ni fydd Fframwaith Arolygu newydd ESTYN bellach yn cyfeirio'n benodol at Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd. Mae CYSAG Gwynedd felly yn awyddus i fanteisio ar y cyfundrefnau a'r arferion a ddefnyddir ar hyn o bryd gan benaethiaid ac athrawon wrth iddynt baratoi at y Fframwaith Arolygu newydd. Yng nghyfarfod CYSAG Gwynedd ar 13 Hydref 2010, penderfynwyd y byddai CYSAG yn cyflawni ei chyfrifoldebau statudol trwy wahodd ysgolion i rannu eu hunan arfarniad o Addysg Grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol a moesol disgyblion gyda'r aelodau.

Gofynnir yn garedig i ysgolion cynradd ac uwchradd gyflwyno crynodeb o hunan arfarniad yr ysgol i sylw clerc CYSAG Gwynedd yn ystod y flwyddyn pan fydd ESTYN yn arolygu'r ysgol.

Manylion cyswllt: (kenrobinson@gwynedd.gov.uk) 01286 679888

Enw (Clerc CYSAG): Ken Robinson.

Cyfeiriad: Swyddfa Addysg Ardal Arfon, Cyngor Gwynedd, Caernarfon, Gwynedd, LL55 1SH.

Ers 2008, mae CYSAGau ar draws Cymru wedi mabwysiadu neu addasu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (APADGOS, 2008) fel eu maes llafur cytûn lleol. Mae aelodau'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol wedi croesawu'r cysondeb hwn ar draws Cymru gan eu bod wedi gallu cydweithio i baratoi canllawiau cyffredin i ysgolion a ChYSAGau. Mae amryw o GYSAGau yng Nghymru wedi mabwysiadu cyfundrefn neu broses debyg i'r un a amlinellir yn y ddogfen hon.

Enw'r Ysgol: Ysgol Gynradd Maesincla

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

Mae asesiad athrawon yn dangos drwy'r rhaglen 'incerts' bod plant Cyfnod Sylfaen – mwyafrif ohonynt heblaw am y rhai AAA yn Deilliant 4 ac felly yn lefel 1 y Cwriwcwlwm Cenedlaethol.

Mae mwyafrif o blant Blwyddyn 6 yn lefel 4 yn gadael yr ysgol heblaw am y rhai AAA.

Mae gwaith disgyblion wedi cael eu casglu yn barod ar gyfer eu safoni.

Mae'r rhaglen newydd 'incerts' yma i'n ysgol ni yn mynd i roi cymorth i ni efo'r

- Cam nesaf yn ein gwersi i godi lefel y gwaith
- Cofnodi'n dymhorol – eto i weld ein cam nesaf
- Paratoi ein gwersi yn fwy effeithiol i godi safonau/lefelau

Dywedodd yr Adroddiad Arolwg:

“Profiadau dysgu ac addysgu yn perthnasu'n dda ag anghenion y disgybl”.

Wrth cyfweld â disgyblion:

“Elfen rhagorol yw sut mae Iesu yn ganolbwynt yr addoli, a gwelir pa mor effeithiol yw hyn trwy wrando ar ddisgyblion – enwedig y rhai ifanc – yn siarad am yr Iesu”.

“Mae'r disgyblion hyn yn gallu lleisio eu dealltwriaeth a'u teimladau am Dduw ac yn cyfrif eu hunain fel bobl breintiedig yn holl deulu Duw”.

Materion i gael sylw

- Safoni gwaith yr ysgol a gyda theulu ysgol
- Arfer da yn parhau
- Arsylwi gwersi'r Addysg Crefyddol yn CDY.

Rhagorol		Da	*	Digonol		Anfoddhaol	
-----------------	--	-----------	---	----------------	--	-------------------	--

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau

Rhoi'r 1 awr o wers Addysg Grefyddol yr wythnos.

Rhoi'r 2 awr yr wythnos i wasanaethau.

Cyd-lynydd Dyniaethau sydd wedi cynllunio a chreu cynlluniau'r CA2.

Mae'r Cyd-lynydd wedi bod ar nifer o gyrsiau dros y 10 blynedd diwethaf ac wedi cyfarfod gyda'r Swyddog Addysg 2 waith yn yr amser hynny.

Mae'r rhaglen astudio wedi'i addasu er sgil Cwricwlwm 2008 a'r cwestiynau mawr wedi eu cyflwyno. Defnyddir cyfres o lyfrau newydd sef cwestiynau Pwysig mewn crefydd gan Gavin a Fiona Craigen. Hefyd, gwnaed awdit o adnoddau er mwyn prynu rhai newydd yn 2008.

Mae'r Cyd-lynydd yn nawr yn gallu monitro cynnydd y plant drwy'r rhaglen newydd yr 'incerts'.

Mae'r Cyd-lynydd hefyd yn dysgu Addysg Grefyddol i Blwyddyn 4 a 5.

Mae gan yr athrawon amrywiaeth o weithgareddau a phrofiadau dysgu sy'n cyfrannu'n dda at ymwybyddiaeth y disgyblion. Maent yn defnyddio ystod o ddulliau dysgu e.e. Leonardo, medrau meddwl, datblygu sgiliau ac adnoddau dysgu.

Materion i gael sylw

- Safoni gwaith
- Arsylwi gwersi Addysg Grefyddol
- Ymweliad gan y Swyddog Addysg i edrych ar ein newidiadau yn sgil cwricwlwm 2008.

Rhagorol

Da

*

Digonol

Anfoddhaol

Addoli ar y Cyd

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?

Ydy

Nac ydy

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94)

Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

Gwasanaeth ysgol gyfan gyda dosbarth yn ei gyflwyno yn ymwneud â'u themâu dosbarth neu'r galendr Cristnogol. Gweddi personol yr ysgol ar y dechrau gan orffen gyda'r weddi moesol ac yna Ein Tad. Canu gweddi arall ar y ffordd allan o'r gwasanaeth.

Gwasanaeth gyda plant yn canu, tynnu lluniau eu hunain, yn actio'r stori a.y.y.b. Bydd y ficer lleol yn gwyllo a chymeryd rhan hefyd.

Mae'r gwasanaethau yma yn cael eu gwerthuso gan y Cyd-lynydd ac yna'n adrodd yn ôl un i un ar welliannau os oes. Ceir allor yn y gwasanaeth. Mae'r plant yn gweld symbolau Cristnogol a.y.y.b.

Ceir gwasanaeth dosbarth eto yn ymwneud â digwyddiadau yn yr ysgol, y byd, newyddion. Ceir gweddi ar y cyd a chyfle i fyfrio arni. Eto, plant yn cymeryd rhan drwy actio, meddwl a thrafod. Mae'r plant wedyn yn creu gweddi eu hunain ar lafar.

Yn ôl yr adroddiad Arolwg o dan Adran 50 o Ddeddf Addysg 2005 dyweder:

"Mae ansawdd da addoli yn cael effaith cadarnhaol ar y disgyblion a'u datblygiad ac mae'r Iesu'n wir ganolbwynt yr ysgol".

"Mae'r addoli yn gyffroes, yn hanfod bywyd yr ysgol ac yn cyffwrdd calonnau'r disgyblion".

"Canolbwynt yr Iesu yn y gwasanaethau. Defnydd effeithiol o gyfnodau o ddistawrwydd yn ystod pob gweithred addoliad".

Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

Cyfle i adrodd yn ôl i'r staff i gyd.

Rhagorol

Da

*

Digonol

Anfoddhaol

Llofnod: Manon Gwynedd (Pennaeth Mewn Gofal) / Helen Morgan (Cyd-lynydd Addysg Grefyddol)

Dyddiad: 11 Ionawr 2012